

STORTINGET

Representantforslag 99 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Bengt Fasteraune

Dokument 8:99 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Bengt Fasteraune om en kompensasjonsordning for grønnsaksprodusenter som rammes av nye grenseverdier for kadmium

Til Stortinget

Bakgrunn

EU har vedtatt strengere grenseverdier for tungmetaller i matvarer gjennom forordning (EU) 2021/1323. Landbruks- og matdepartementet har varslet at lavere grenseverdi for kadmium (Cd) i løk vil bli innført i Norge senest 1. juli 2026. Stortinget ba 4. desember 2025 regjeringen om å sørge for at Norge får utsatt frist til 1. juli 2027 for innføring av de nye og strengere kravene. Regelverket er derfor foreløpig ikke innlemmet i EØS-avtalen.

Kadmium forekommer naturlig i jord, særlig på alunskeerjord. Mange grønnsaksprodusenter i Innlandet driver på slike arealer. Om lag 45 prosent av norsk løk og 30–35 prosent av norsk gulrot produseres i Innlandet, og verdien av denne produksjonen er betydelig. Forrige stortingsperiode fastsatte Stortinget mål om å øke selvforsyningsgraden til 50 prosent. For å nå dette målet er det nødvendig å opprettholde grønnsaksproduksjonen på dagens arealer.

Innføring av nye grenseverdier skaper stor uforutsigbarhet og økonomisk risiko for produsenter som dyrker på alunskeerjord. I verste fall kan hele avlinger måtte kastes dersom grenseverdiene overskrides. Det finnes

per i dag ingen avbøtende tiltak eller kompensasjonsordninger for slike situasjoner. Produsentene er innstilte på å tilpasse seg det nye regelverket, men næringen og tilknyttede fagmiljøer peker på at det vil ta tid å bygge nødvendig kunnskap og utvikle agronomiske tiltak. Det er videre avgjørende at arbeidet med kunnskapsbygging og kartlegging kommer raskt i gang.

Av den grunn er det behov for en kompensasjonsordning for produsenter som risikerer store økonomiske tap som følge av de nye grenseverdiene. Det er viktig å ha med seg at verdikjeden for løk er relativt konsentrert, og at avvikling hos enkelte produsenter kan tenkes å få systemiske konsekvenser også for pakkerier, lagre og foredlingsledd.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget innen 1. mai 2026 med forslag til en kompensasjonsordning som gir risikoavlastning for grønnsaksprodusenter som rammes av innføringen av nye grenseverdier for kadmium i løk og andre relevante produkter.

2. Stortinget ber regjeringen starte nødvendig kunnskapsbygging og kartlegging som omfatter agronomiske, tekniske og andre avbøtende tiltak for å redusere kadmiumopptak i grønnsaker. Dersom arbeidet krever særskilt finansiering, bes regjeringen legge fram forslag for Stortinget innen 1. mai 2026.

28. januar 2026

Geir Pollestad

Trygve Slagsvold Vedum

Bengt Fasteraune